

Riskienarvioinnin
suorittanut yritys ja
arvioinnin tunniste:

LAKISÄÄTEISET VELVOLLISUUDET LIITTYEN RISKIENARVIOINTIIN:

Riskienarviointi on lakisääteisesti oltava yrityksessä tehtynä sekä kirjallisesti dokumentoituna työtehtäväkohtaisesti (Työturvallisuuslaki 10§: Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738> sanoo: **”Työnantajan on työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen riittävän järjestelmällisesti selvítettävä ja tunnistettava työstä, työajoista, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät sekä, jos niitä ei voida poistaa, arvioitava niiden merkitys työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle.”**).

Työnjohtaja vastaa siitä että riskienarviointi on toteutettu ja dokumentoitu. Jos työnantajalla ei ole Työturvallisuuslain 10§ 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan tarvittavaa riittävää asiantuntemusta riskienarvioinnin toteuttamiseen, hänen on käytettävä ulkopuolisia asiantuntijoita. Työnantajan on varmistuttava, että asiantuntijalla on riittävä pätevyys ja muut edellytykset tehtävän asianmukaiseen suorittamiseen.

Valtioneuvoston päätös henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä tarkentaa Työturvallisuuslakia: 4 § Henkilönsuojainten arviointi ja valinta sanoo: **”Ennen suojainten valintaa työnantajan on arvioitava työssä esiintyvät vaarat, joiden välttämiseksi tai rajoittamiseksi on käytettävä henkilönsuojaimia. Arviointiin kuuluu henkilönsuojaimilta vaadittavien suojausominaisuuksien määrittely sekä saatavilla olevien suojainten vertailu vaadittaviin ominaisuuksiin. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös ne vaarat tai haitat, joita itse suojaimesta voi aiheutua.**

Henkilönsuojainten arviointi on tehtävä uudelleen, jos olosuhteissa tai arviointiin vaikuttavissa muissa tekijöissä tapahtuu muutoksia.

Suojainten valinnassa on otettava huomioon ergonomian vaatimukset ja työntekijän terveydentila. Suojainten on tarvittavien säätöjen jälkeen oltava käyttäjälleen sopivat. Samanaikaisesti käytettävien suojainten on sovittava yhteen siten, että ne edelleen suojaavat kyseisiltä vaaroilta.”

RISKIENARVIOINNIN TAVOITE:

Tämän riskienarviointikaavakkeen kysymykset lähtevät siitä, että työtä ei voida suorittaa maasta käsin (esimerkiksi teollisuushallissa olevaa nosturia ei voida tuoda osina maahan maalaamista varten, vaan työ on suoritettava korkealla). Jos korkealla tehtävää työtä ei voida välttää, mahdollista putoamiskorkeutta on pienennettävä kaikin keinoin (ks. EU puitedirektiivin 89/391/ETY 6 artikla). Kaavakkeen tarkoitus on auttaa tavoitteessa tunnistaa ja eliminoida työturvallisuusuhkia olosuhteissa, missä työskennellään korkeilla paikoilla tai putoamisvaarallisissa olosuhteissa. Kaavaketta voidaan hyödyntää myös työtehtävän vaikeustason määrittämiseen liikkumistekniikoiden osalta. Kaavake auttaa myös hahmottamaan työtehtävän turvalliseen toteuttamiseen vaadittavan henkilöstön lukumäärää ja vaadittavaa osaamistasoa. Tämä lomake myös osoittaa, mikäli työtehtävä edellyttää jatkokoulutautumista putoamisvaarallisissa olosuhteissa toimimisen osalta. Työnantajalla on velvollisuus saattaa suoritettujen riskienarvioinnin tulokset työntekijöiden tietoon.

Hyvä tapa hahmottaa asiaankuuluva suojaustaso yleisellä tasolla yrityksessä on katsoa kokonaisuutta ajatuksella:

- #1 Riskienarviointi
- #2 Varusteiden valinta
- #3 Työntekijöiden koulutus
- #4 Pelastussuunnitelma ja sen toteuttaminen
- #5 Koulutuksen uusiminen säännöllisin väliajoin

Työtehtävän kuvaus	
Henkilöstön määrä työtehtävässä	
Tehtävän pvm	

PERUSEDellyTYSTEN SELVITTÄMINEN (rasti ruutuun):

Lyhyt A4 versio ladattavissa ilmaiseksi: www.vandernet.com/riskienarviointi

© 2018 Vandernet Oy – Pasi Bläfield

Ammattilaiset käytettävissä: www.vandernet.com/koulutus

<p>1: Ovatko työntekijät fyysisen ja henkisen kuntonsa puolesta soveltuvia työskentelemään putoamisvaarallisissa olosuhteissa?</p> <p>Perustelu: Työnantajan on varmistettava, että työntekijät ovat soveltuvia työskentelemään putoamisvaarallisissa olosuhteissa. Esimerkiksi: Onko työntekijä fyysisesti soveltuva työtehtävään, onko hänellä esiintynyt korkeanpaikankammoa, esiintyykö huimauskohtauksia, tasapainohäiriöitä, kramppeja, onko raskaana jne. Kunkin työntekijän on lakisääteisesti voitava halutessaan käydä terveystarkastuksessa säännöllisesti. Ahtaissa tiloissa sekä vaikeapääsysisissä paikoissa toimimisessa em. asian on myös aiheellista huomioida osana riskienarviointia.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EIO ☐</p>
<p>2: Onko työkohteessa tehty työtehtäväkohtainen kirjallinen riskienarviointi putoamissuojauksen osalta?</p> <p>Perustelu: Työtehtäväkohtainen riskienarviointi tulee lakisääteisesti olla dokumentoituna ja pyydettyessä saatavilla. Mikäli se on jo tehtynä, niin on suositeltavaa ottaa se esille ja tarkistaa mahdolliset päivitystarpeet tämän kaavakkeen avulla</p>	<p>KYLLÄ ☐ EIO ☐</p>
<p>3: Ovatko työntekijät suorittaneet vastaavan tyyppistä tehtävää aiemmin, ja onko menettelystä dokumentointia?</p> <p>Perustelu: Työnantajalla on lakisääteisesti vastuu työntekijöiden turvallisuudesta sekä kouluttamisesta. Mikäli aiemmista vastaaventyypisistä tehtävistä on dokumentit, antaa se paremman valmiuden työnantajalle kartoittaa työntekijöiden pätevyystasoa.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EIO ☐</p>
<p>4: Ovatko työntekijät osallistuneet koulutukseen, joka antaa valmiudet putoamisvaarallisilla alueilla toimimiseen?</p> <p>Perustelu: Työnantajalla on lakisääteisesti vastuu työntekijöiden turvallisuudesta sekä kouluttamisesta. Valtioneuvoston päätös henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä 7 § Opetus ja ohjeet sanoo: "Henkilönsuojaimesta ja sen käytöstä on annettava työntekijälle riittävästi opetusta ja ohjausta". EU Komission Korkealla Tehtävä työ -hyvien toimintatapojen opas sanoo: "Työntekijöiden, jotka suorittavat korkealla tehtävää tilapäistä työtä siihen tarkoitettuun välinein, on saatava asianmukainen erityiskoulutus ennen kaikkea hätätilanteiden varalta. Kullekin työntekijälle olisi laadittava henkilökohtainen koulutuspassi, johon merkitään saatu koulutus ja ammattikokemus." Mikäli em. koulutus ei ole mahdollista, niin työntekijä tulee ohjata muihin tehtäviin, tai hän voi suorittaa korkealla tapahtuvan työskentelyn tehtävät, mikäli hän on pätevä työntekijän välittömän valvonnan alaisena.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EIO ☐</p>
<p>5: Onko työntekijöillä tiedossa, mistä voi pyytää koulutuksen kertausta tai uudelleenkoulutusta?</p> <p>Perustelu: EU Komission Korkealla Tehtävä työ -hyvien toimintatapojen opas sanoo: "Työnantajien on huolehdittava työntekijöidensä pätevyystason ylläpidosta säännöllisin väliajoin järjestettävien kurssein. Tietyissä tapauksissa voi täydellinen uudelleen koulutus olla tarpeen, erityisesti jos siirrytään käyttämään uuteen teknologiaan perustuvia työvälineitä tai on otettava huomioon uusia riskejä tai riskien muuttuminen."</p>	<p>KYLLÄ ☐ EIO ☐</p>
<p>6: Onko työntekijöillä kokemusta työskentelymenetelmistä ja kaikista siinä käytettävistä työkaluista, materiaaleista ja tarvikkeista?</p> <p>Perustelu: Työntekijällä tulee olla ymmärrys esim. kuumien ja terävien työkalujen sekä kemiallisten aineiden, paineilmalaitteiden, hiekkapuhalluslaitteiden yms. mahdollisesta vaikutuksesta henkilönsuojainten turvallisuudelle. Erityisesti kuidusta ja muovista valmistetut varusteet tulee suojata tai siirtää etäämmäs tai työkalujen ja aineiden käsittely tulee kouluttaa asianmukaisesti.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EIO ☐</p>
<p>7: Mikäli työtehtävissä kohdataan ennalta-arvaamattomia haasteita, onko kaikilla tiedossa yhteystiedot tekniseen asiantuntijaan, jolta voi kysyä apua ja toimintaohjeita?</p> <p>Perustelu: Korkeanpaikantyöskentely putoamisvaarallisilla alueilla on aina parityöskentelyä. Normaalisti ongelmatilanteet ratkotaan työparin yhteistyönä, mutta erityisesti rope access köysityöskentelyssä voi tulla tilanteita, joissa teknisen asiantuntijan apu voi olla turvallisuuden kannalta erittäin tärkeää. Työntekijöillä tulisi olla aina puhelinnumero ja sähköpostiosoite koulutetulle ammattilaiselle, jolta voi kysyä neuvoa, jotta tarpeettomalta riskienottamiselta välttyään. Toimintamalli kuuluu normaaliin asianmukaiseen töiden valmisteluun.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EIO ☐</p>

Lyhyt A4 versio ladattavissa ilmaiseksi: www.vandernet.com/riskienarviointi

© 2018 Vandernet Oy – Pasi Bläfield

Ammattilaiset käytettävissänne: www.vandernet.com/koulutus

<p>8: Onko työmaalla olemassa kirjallinen turvallisuussuunnitelma?</p> <p>Perustelu: Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 10§ Rakennustöiden turvallisuussuunnittelu sanoo: ”Päätoteuttajan on esitettävä rakennuttajalle rakennustöiden työturvallisuutta koskevat suunnitelmat. Päätoteuttajan on tehtävä ennen rakennustöiden aloittamista kirjallisesti työturvallisuutta koskevat suunnitelmat, joiden mukaan työt, työvaiheet ja niiden ajoitus järjestetään mahdollisimman turvallisiksi ja ettei niistä aiheudu vaaraa työmaalla työskenteleville ja muille työn vaikutuspiirissä oleville. Suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota putoamissuojauksen toteuttamiseen”. Lisäksi saman asetuksen 8 § Rakennuttajan laatimat asiakirjat ja täytäntöönpanon seuranta rakennustyössä sanoo: ”Rakennuttajan on laadittava rakentamisen suunnittelua ja valmistelua varten turvallisuusasiakirja, jossa on selvitettävä ja esitettävä toteutettavan rakennushankkeen ominaisuuksista, olosuhteista ja luonteesta aiheutuvat vaara- ja häirtatekijät sekä rakennushankkeen toteuttamiseen liittyvät työturvallisuutta ja työterveyttä koskevat tiedot; tällöin on selvitettävä ja tunnistettava myös vaara- ja häirtatekijät”</p>	<p>KYLLÄ ☐ EI ☐</p>
<p>9: Ovato työntekijät perehtyneet työkohteessa suoritettuun riskienarvointiin ja ymmärtäneet työkohteen työturvallisuussuunnitelman?</p> <p>Perustelu: Työnantajan tulee toteuttaa tiedonantovelvollisuuttaan ja saattaa työturvallisuuden edistämiseksi ja kartoittamiseksi toteutetut toimenpiteet työntekijöiden tietoon. Mikäli työntekijät eivät tunne kartoitettuja riskejä, eivätkä toimintasuunnitelmia, heidän on vaikeaa tai mahdotonta toteuttaa asetettuja tavoitteita.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EI ☐</p>
<p>OIKEAN HENKILÖSUOJAIMEN VALINTAAN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT (rasti ruutuun):</p>	
<p>10: Ovato työntekijöille varatut henkilösuojaimet henkilökohtaisia varusteita?</p> <p>Perustelu: Valtioneuvoston päätös henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä 6 § Suojainten henkilökohtaisuus ja huolto sanoo: ”Suojaimet on tarkoitettu henkilökohtaiseen käyttöön, jos olosuhteista ei muuta johdu. Jos henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettua suojainta joutuu poikkeuksellisesti käyttämään useampi kuin yksi henkilö on ryhdyttävä tarvittaviin toimiin, ettei tällainen käyttö aiheuta eri käyttäjille terveys- tai hygieniaoongelmia.” Putoamissuojaimet ovat kuolemalta suojaavia kategoria III henkilönsuojaimia, ja niitä ei tule käyttää, ellei käyttäjä tunne niiden käyttöhistoriaa täysin. Ja onko työntekijöille varattu mahdollisuus sovittaa valjaita ennen käyttöä?</p>	<p>KYLLÄ ☐ EI ☐</p>
<p>11: Onko jokaisen työntekijän paino varusteineen alle 100 kg?</p> <p>Perustelu: Henkilönsuojaimet putoamissuojaukseen on EU-alueella EN standardien vaatimusten mukaisesti suunniteltu ja testattu 100 kg käyttäjän painolla. Myös alle 100 kg painoiset työntekijät voivat ylittää tämän rajan varusteidensa kanssa. 140 kg massan putoaminen lisää järjestelmään kohdistuvaa nykäysenergiaa 40% verrattuna 100 kg massan putoamiseen samassa tilanteessa. Mikäli käyttäjän paino varusteineen on 100-140 kg, suosittelemme ensisijaisesti rajoittamaan potentiaalista putoamismatkaa, eli minimoimaan putoamiskertoimen, sekä lisäämään järjestelmän nykäysenvaimennuskapasiteettia esim. huolellisella nykäysenvaimenninmallin valinnalla tai käyttämään tavanomaista dynaamisempia (joustavampia) liitosköysiä.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EI ☐</p>
<p>12: Onko jokaisen työntekijän paino varusteineen alle 140 kg?</p> <p>Perustelu: Mikäli käyttäjän paino varusteineen ylittää 140 kg, suosittelemme hänen ohjaamista putoamisvaarallisilta alueilta muihin työtehtäviin. Tämä suositus tulee siitä, että henkilönsuojainten käyttöohjeet eivät yleensä salli käyttöä, käyttäjän oma terveys sekä pelastajien terveys saattaa roikkumis- (suspension trauma) ja pelastamistilanteessa vaarantua ja työnantajan voi myös olla mahdotonta tehdä hänen vastuulle kuuluvaa pelastussuunnitelmaa, koska yleisesti saatavilla olevat varusteet ja koulutustaso eivät sen täytäntöönpanoa välttämättä mahdollista. Myös työntekijän alapuolella työskentelevien työturvallisuus voi vaarantua, koska käyttäjän alta vaadittavan esteistä vapaan turvaetäisyyden laskemisesta tulee vaikeaa tai mahdotonta.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EI ☐</p>
<p>13: Onko työntekijöillä riittävä osaaminen valita työkohteeseen soveltuva putoamissuojausmenetelmä? Vaihtoehdot ovat: Putoamisen estävä järjestelmä. Putoamisen pysäyttävä järjestelmä. Putoamisen pysäyttävän ja estävän järjestelmän yhdistelmä.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EI ☐</p>

Perustelu: Korkealla työskenneltäessä tulee pyrkiä putoamisen estämiseen, sen sijaan että valittaisiin jo tapahtuneen putoamisen pysäyttävä henkilösuojainratkaisu. Tämän lisäksi eri Valtioneuvoston asetukset ja alakohtaiset ohjeistukset usein velvoittavat käyttäjän valitsemaan putoamisen estävän järjestelmän. Esimerkiksi Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 39§ Elementin nosto- ja asennustyö sanotaan *”Elementtien asennustyössä yli kahden metrin korkeudessa on työntekijän putoamisvaara torjuttava. Torjunta suoritetaan ensisijaisesti rakenteellisilla toimenpiteillä. Tilanteissa, joissa rakenteellisten toimenpiteiden toteuttaminen ei ole mahdollista, putoamisvaara on torjuttava putoamisen estävällä valjastyypisellä henkilösuojaimella.”*

14: Ovatko työntekijät tietoisia käyttäjän alta vaadittavasta esteistä vapaasta turvaetäisyydestä?

KYLLÄ EI

Perustelu: Jos putoamissuojausmenetelmäksi on valittu putoamisen pysäyttävä järjestelmä, niin se perustuu aina liike-energian vaimentamiseen nykyksenvaimentimen avulla. Valmistajasta, varusteesta ja ankkuripisteen sijainnista riippuen esteistä vapaa vaadittu turvaetäisyys käyttäjän alla voi vaihdella n. 2 metrin ja 8 metrin välillä. Tällöin matkalla ei saa olla mitään mihin työntekijä voi iskeytyä. Putoamisen estävät järjestelmät sallivat yleensä enintään 0,5 metrin putoamisen. Tällöin käyttöohjeet eivät vaadi käyttäjän alta huomattavaa turvaetäisyyttä, mutta luonnollisesti mahdolliset rakenteisiin iskeytymiset tulee huomioida myös putoamisen estäviä järjestelmiä käytettäessä.

15: Ovatko työntekijät tietoisia mitä termit ”Putoamiskerroin”, ”Nykäysvoima” ja ”Heiluririskit” tarkoittavat?

KYLLÄ EI

Perustelu: Näiden kolmen termin ymmärtäminen kuuluu putoamisvaarallisella alueella työskentelyn perusoppeihin. Putoamistilanteessa oleellisiin uhkiin kuuluvat kehoon ja ankkuripisteeseen kohdistuvat nykäysvoimat, rakenteisiin/alempaan olevaan tasoon iskeytyminen sekä heilurimaisessa putoamisessa tapahtuva rakenteisiin iskeytyminen kiihtyvällä vauhdilla. Putoamiskerroin ilmoittaa valjaiden kiinnityspisteen suhteen ankkuripisteeseen. Putoamiskerroin voi olla välillä 0-2 nollan tarkoittaessa että ankkuripiste on suoraan valjaiden kiinnityspisteen yläpuolella ja köysi on kireällä (=ei putoamismahdollisuutta), ykkösen tarkoittaessa että ankkuripiste on valjaiden kiinnityspisteen korkeudella (=putoamismahdollisuus yhden köydenpituuden verran) ja kakkosen tarkoittaessa että ankkuripiste on suoraan valjaiden kiinnityspisteen alapuolella (= putoamismahdollisuus kahden köydenpituuden verran). Mitä suurempi putoamiskerroin, sitä suuremmat teoreettiset nykäysvoimat. Nykäysvoimien merkitys on aiheellista tuntee erityisesti vaakatason elämänlankoja käytettäessä (koska elämänlangan kulma vaikuttaa sen päätyihin kohdistuviin voimiin merkittävästi) sekä silloin kun käytetään putoamisen estävää järjestelmää jossa nykyksenvaimennuskapasiteetti on pieni. Heiluririskejä kohdataan tyypillisesti esim. kattotöissä, jos työntekijöillä ei ole varusteita tai osaamista ankkuripisteen muodostamiseksi paikkaan, joka mahdollistaisi turvallisen liikkumisen myös katon kulmien alueilla.

16: Onko työntekijöille annettu sellaiset päänsuojaimet, jotka pysyvät päässä kaikissa työasennoissa ja mahdollisessa putoamistilanteessa, sekä sitä seuraavassa pelastamisessa?

KYLLÄ EI

Perustelu: Putoamisvaarallisiin olosuhteisiin tulee valita kypärä, joka pysyy päässä myös mahdollisen putoamis- tai kompastumistilanteen aiheuttaman iskun/kolhiintumisen jälkeen. Tällöin hyvä kypärä on EN12492 standardin vaatimukset täyttävällä monipistehihnastolla ja leukahihnalla varustettu malli (pysyvät päässä, vaikka kypärän leukahihnaan kohdistuisi 50daN nykäisy tai kypärän reuna tarrautuisi esteeseen joka pyrki ”tiltaamaan” kypärän pois päästä). On hyvä muistaa, että suurin osa päähän kohdistuvista onnettomuuksista joissa kypärä on ollut läsnä on syntynyt siitä että ensin kypärä irtoaa päästä ja sitten pää kolhiintuu. EU:n henkilösuojainasetuksessa myös todetaan että henkilösuojain ei saa itsessään aiheuttaa vaaraa; korkealla työskenneltäessä päästä putoava kypärä on myös todellinen turvallisuusriski alapuolella työskenteleville ja muilla alueella liikkuville. Työkypärien EN397 teollisuusstandardi on suunniteltu ainoastaan tasamaan käyttöön ja sen mukaisten kypärien kuuluukin 15daN-25daN nykäisystä lähtee pois päästä. On olemassa erilaisia työtehtäviä ja niihin suunniteltuna on kypäriä erilaisilla leukahihnan soljilla, jotka aukeavat joko max 25daN (kg) nykäisystä (EN397) tai pysyvät vielä päässä vaikka kypärään kohdistuisi 50daN (kg) nykäisy ylös tai alas (EN12492).

17: Suoritetaanko työtehtävät aina hyvin valaistuissa työskentelyolosuhteissa?

KYLLÄ EI

Perustelu: Työmaalla tulee olla riittävä valaistus työtehtävien suorittamiseen, mutta valaistuksen asentamisen tai purkamisen aikana, ahtaissa tiloissa, vaikeapääsyyssissä paikoissa, sähkökatkoksen tai pimeän ja hämärän aikana voi tulla tilanteita, joissa valaistus ei ole riittävä. Tällöin työntekijöillä tulee olla henkilökohtainen valaisin mukana. Putoamisvaarallisissa olosuhteissa työskenneltäessä sekä mahdollisen pelastusoperaation aikana on tärkeää, että molemmat kädet saadaan tarvittaessa käyttöön nopeasti, ja valo on katseen suunnassa, joten valaisin on järkevää olla työkypärään kiinnitettävissä. Esim.

Lyhyt A4 versio ladattavissa ilmaiseksi: www.vandernet.com/riskienarviointi

© 2018 Vandernet Oy – Pasi Bläfield

Ammattilaiset käytettävissä: www.vandernet.com/koulutus

<p>kaikkiin Petzl työkypäriin saa suoraan etukiinnikekoloon Pixa ATEX tai Duo LED valaisimen, jolloin molemmat kädet jäävät vapaiksi työskentelyyn, rakenteissa/tikkaissa liikkumiseen ja pelastamiseen. Valaisimet voi myös kiinnittää PixAdapt tai Pro Adapt kiinnikelevyllä kypärän yläosaan, jos työtehtäväkohtainen riskienarviointi osoittaa riskejä jotka vaativat silmien ja kasvojensuojausta; tällaiset teipillä liimattavat levyt mahdollistavat silmiensuojaimen nostamisen ylös samanaikaisesti valaisimen ollessa käytössä. Muun malliset valaisimet voidaan Petzl Vertex ja Alveo työkypäriin kiinnittää otsapannalla suoraan kypärissä oleviin integroituihin kiinnikkeisiin.</p>	
<p>18: Onko kaikkien henkilösuojainten käyttöohjeet saatavilla työmaalla sekä suomeksi että ruotsiksi? Perustelu: EU alueella henkilösuojainten käyttöohjeet on oltava työntekijöiden saatavilla käyttömaan kaikilla virallisilla kielillä. Suomessa työskenneltäessä ohjeista on oltava FI ja SE versiot ja muun kielisille työntekijöille suositellaan valittavaksi vain sellaisia henkilösuojaimia, joihin käyttöohjeet on olemassa työntekijän omalla kielellä.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EIO ☐</p>
<p>19: Onko sääolosuhteiden mahdollinen vaikutus huomioitu työturvallisuudessa? Perustelu: Kuumuus voi aiheuttaa keskittymisen herpaantumista. Kylmyys voi aiheuttaa toimintakyvyttömyyttä pitkäkestoisessa työssä. Tuuli lisää pakkasen purevuutta, lyhentää turvallista toiminta-aikaa ja voi aiheuttaa kaatumisia sekä varusteiden siirtymisiä. Vesi- ja lumisade sekä jäätyminen voivat vaikuttaa varusteiden toimintaan. Ukkonen voi aiheuttaa turvallisuusuhkia. Sumu voi heikentää näkyvyyttä ja viestintämahdollisuuksia. Nopea sulaminen voi aiheuttaa lumimassojen lähtemisen liikkeelle jne. Myös esim. auringonpaiste voi vaikuttaa työturvallisuuteen. EU direktiivin 2001/45/EY liitteen kohta 4.1.6): <i>"Joka päivä ennen töiden aloittamista otetaan selvää sääennusteesta, ja työt keskeytetään epäröimättä, jos sääolot voivat vaarantaa työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden."</i></p>	<p>KYLLÄ ☐ EIO ☐</p>
<p>20: Onko työmaalla ilmenevät korkeanpaikantyöskentelyn ulkoiset uhkat huomioitu? Perustelu: Ulkoisia, työntekijän omasta toiminnasta riippumattomia uhkia voivat olla mm. sähköiskun ja valokaaren vaara (mukaan lukien ylilyönnit, staattinen sähkö, varastoituneet varaukset), radioaallot/säteily, yläpuolelta tippuvat työkalut ja esineet, toisen työntekijän synnyttämä sula metalliroiske tai pudottamat kemikaalit, toisen työntekijän tietämättömyys (esim. koneenkuljettaja) että alueella on korkeanpaikantyöskentelijä jne. Ulkoinen uhka voi myös olla ajoneuvoliikenne, junat, ja laivaliikenne. Ulkoinen uhka voi myös olla jonkin eläimen pesä yllättävässä paikassa, josta eläin lähtee liikkeelle, tai tuhoeläinten aiheuttamat vauriot ankkuripisteelle. Ne voivat vaikuttaa työntekijän turvallisuuteen, ja ne tulee olla huomioituina etukäteen. Ulkoisena uhkana voidaan joissain olosuhteissa pitää myös työskentelyä kokemattoman henkilöstön kanssa.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EIO ☐</p>
<p>21: Onko muihin työmaalla liikkuviin henkilöihin ja yleisöön liittyvät turvallisuusasiat huomioitu? Perustelu: Putoamisvaarallisilla alueilla työskenneltäessä työkalujen ja varusteiden putoaminen, työntekijän putoaminen, äkillisesti kiristyvät köydet, köysien aiheuttama kompastumisvaara yms. tekijät voivat aiheuttaa vaaratilanteita sekä työntekijän yläpuolella, työntekijän tasolla, työntekijän sivuilla ja työntekijän alapuolella oleskeleville sekä työntekijälle itselleen ja julkisilla paikoilla työskenneltäessä myös ulkopuolisille. Työskentelyalue tulee rajata asianmukaisesti ja kaikkia läheisyydessä liikkuvia osapuolia tulee tiedottaa kyseisestä työstä. Myös ulkopuolisten pääsymahdollisuudet liitosköysiin ja niiden ankkuripisteisiin on aiheellista tarkistaa ja ryhtyä rajoittaviin toimenpiteisiin erityisesti, jos niiden sijaintialueelle ei ole näköyhteyttä.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EIO ☐</p>
<p>22: Onko työnantaja huolehtinut, että työntekijöillä ei ole käytössään määräraikaistarkastamattomia tai valmistajan määrittämän maksimikäyttöään ylittäneitä, tai huonokuntoisia henkilösuojaimia? Perustelu: Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta 38 § Tarkastuspöytäkirja ja tarkastusmerkintä sanoo: <i>"Tarkastuksista on pidettävä pöytäkirjaa, josta ilmenee tarkastuksen kulku. Sen tulee sisältää havainnot työvälineen turvallisuuteen vaikuttavista vioista ja puutteellisuuksista sekä niiden korjaamiseksi ja poistamiseksi annetut tarpeelliset ohjeet. Lisäksi sen tulee sisältää tarkastajan arvio siitä, koska seuraava määräraikaistarkastus tai perusteellinen määräraikaistarkastus on tehtävä ja mitä siinä pitää erityisesti selvittää. Pöytäkirjaan tulee merkitä viimeisen perusteellisen tarkastuksen päivämäärä. Pöytäkirjat on säilytettävä työvälineen käyttöajan ajan. Viimeinen pöytäkirja on oltava työpaikalla saatavana. Tarkastuksesta tai kunnonvalvontajärjestelmästä on tehtävä merkintä työvälineeseen."</i> Lisäksi Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 78§ Erytymääräykset köysien varassa työskentelyssä ja liikkumisessa sanoo: <i>"Työnantajan tulee valvoa käytettävien työvälineiden kuntoa tarkoituksen soveltuvien keinoin"</i>.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EIO ☐</p>
<p>23: Onko kaikilla tiimin jäsenillä selkeä ääni- / näkö / muu kommunikointiyhteys toisiinsa?</p>	<p>KYLLÄ ☐ EIO ☐</p>

Lyhyt A4 versio ladattavissa ilmaiseksi: www.vandernet.com/riskienarviointi

© 2018 Vandernet Oy – Pasi Bläfeldt

Ammattilaiset käytettävissänne: www.vandernet.com/koulutus

<p>Perustelu: Viestintävaikeudet voivat oleellisesti heikentää työturvallisuutta. Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 74§ Ensiapu ja pelastusvälineet sanoo: <i>”Erytisiä tapaturmavaaroja sisältävässä työssä on työntekijällä oltava tarvittavan ensiavun nopean saamisen varmistamiseksi näkö- tai kuuloyhteys toiseen henkilöön joko jatkuvasti tai säännöllisesti toistuvin lyhyin väliajoin. Yhteydenpito voidaan järjestää myös viestintälaitteita käyttäen.”</i> Mikäli työryhmässä ei puhuta yhteistä kieltä, on aiheellista sopia asiaankuuluvat viestintämenetelmät oleellisimmista asioista menetelmillä, joita kaikki ymmärtävät (esimerkiksi käsimerkit).</p>	
<p>24: Onko henkilösuojausten käyttöjakson pituus työtehtävissä määritelty? Perustelu: Käyttöjakson pituus vaikuttaa oleellisesti siihen, millainen henkilösuojaus tulisi valita. Esimerkiksi valjaiden pehmustus, valjaassa sijaitsevat työergonomiaan vaikuttavat kiinnityspisteet, valjaiden varustaminen puosuntuolilla tai liitosköyden helppo säädettävyys voivat olla seikkoja, joiden valintaan vaikuttaa käyttöjakson pituus. Valtioneuvoston päätös henkilösuojausten valinnasta ja käytöstä työssä 5 § Henkilösuojausten käytön määrittely sanoo: <i>”Työnantajan on huolehdittava siitä, että henkilösuojausten käyttö, erityisesti niiden käyttöjakson pituus määritetään. Tällöin on otettava huomioon vaaran vakavuus, altistuksen toistuvuus, työntekijäin työskentelypaikan erityispiirteet sekä suojausten suojauskyky.”</i></p>	<p>KYLLÄ ☐ EI ☐</p>
<p>25: Onko turvalliset kulkutiet valmiiksi asennettuina kiinteistöön tai rakenteeseen? Perustelu: Kiinteästi asennetut putoamissuojainjärjestelmät on useissa kiinteistöissä lakisääteisesti oltava ja ne ovatkin usein paras ankkurointimenetelmä, ja ne on erityisen soveltuvia silloin kun paikka on vaikeapääsyinen tai siellä käydään usein. Mikäli turvalliset kulkutiet puuttuu, niin kiinteistön omistajalle on aiheellista raportoida asiasta ja ilmoittaa seuraavat: Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) 13 §: Suomen rakentamismääräyskokoelma rakennuksen käyttöturvallisuudesta: <i>”Rakennus, jonka korkeus ylittää 9 metriä, tulee varustaa turvaköysien kiinnitysraakentein (Ympäristöministeriön asetus EY direktiivin 98/34/EY 5.3.5 mukaisesti)”</i> sekä Suomen Rakentamismääräyskokoelma – Ympäristöministeriö, Asunto- ja rakennusosasto. Luku 5.2.2: Huollon turvallisuus, pääsy ullakolle ja katolle: <i>Talotikkaissa joiden korkeus on yli 8 metriä on käytettävä kiinteää putoamissuojainjärjestelmää (SFS 5069).</i></p>	<p>KYLLÄ ☐ EI ☐</p>
<p>26: Onko turvakiskojen, kattopollareiden, vaijerijärjestelmien ja tikasturvavaijerien- ja kiskojen sijainti, liukukelkkojen säilytyspaikka, käyttöohjeet ja järjestelmäkyllit työntekijöiden tiedossa? Perustelu: Kiinteästi asennettujen putoamissuojainjärjestelmien sijainnin tulee olla osa työturvallisuussuunnitelmaa. Liukukelkoille ei ole olemassa yleistä standardia, joten ne on aina valmistajakohtaisia ja vain järjestelmän valmistajan omia kelkkoja tulee käyttää, joten niiden säilytyspaikan tulee olla työntekijöiden tiedossa ja sinne tulee olla pääsy. Kiinteästi asennetun järjestelmän järjestelmäkyllit kertoo mm. tunnustiedot, koska viimeisin määräaikaistarkastus on suoritettu, mitä henkilösuojaimia, liitosköysiä ja nykyksenvaimentimia tai kelautuvia turvatarraimia järjestelmän kanssa on sallittua käyttää ja kuinka monta käyttäjää saa kerralla enintään olla. Mikäli järjestelmästä puuttuu järjestelmäkyllit em. ohjeineen, tulee järjestelmä asettaa käyttökieltoon.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EI ☐</p>

TYÖSKENTELYN AIKAISTEN RISKIEN KARTOITTAMINEN (rasti ruutuun):

<p>27: Onko kulkureitit ja työskentelyalueet rajattu asiaankuuluvilla kaiteilla tms. kulunesteilla? Perustelu: Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 3 § Suojausten hankinta ja käyttö sanoo: <i>”Jos tapaturman tai sairastumisen vaaraa ei voida välttää tai riittävästi rajoittaa teknisillä työolosuhteisiin kohdistettavilla suojelutoimenpiteillä tai työn organisoinnilla, työnantajan on hankittava 4 §:ssä tarkoitetun arvioinnin perusteella työntekijän käyttöön henkilösuojaimet.”</i> 28 § Suojaaminen putoamiselta täydentää tätä: <i>”Korkealla tehtävässä työssä on käytettävä putoamisen estävällä suojauksella varustettuja työtasoja tai henkilönostolaitteita taikka suojaverkkoja tai muita rakenteisiin kiinnitettäviä putoamisen estäviä suojarakenteita. Jos tällaisten laitteiden tai rakenteiden käyttäminen ei työn luonteen vuoksi ole mahdollista, on käytettävä tarkoitukseen soveltuvaa putoamisen estävää valjastyyppistä henkilösuojainta köysineen. Köydet on kiinnitettävä turvallisesti.”</i> Mikäli putoamisuhkia on rajoitettu esim. kaiteilla, niin niiden asentamiseen ja työn jälkeiseen irrottamiseen liittyy yleensä putoamisriskejä, ja niiden osalta tulee suorittaa oma erillinen työtehtäväkohtainen riskienarviointi.</p>	<p>KYLLÄ ☐ EI ☐</p>
<p>28: Ovatko kaikki kulkureitit etukäteen tiedossa, jotka liittyvät työskentelykohteen lähestymiseen ja sieltä poistumiseen ja onko niissä sopivat ankkuripisteet tai elämänlangat valmiiksi saatavilla? Perustelu: Katso ensin kysymyksen 25 perustelut. Kulkureitit sekä työkohteen lähestymiseen että poistumiseen tulee olla etukäteen tiedossa. Mikäli kulkureiteiltä puuttuu asianmukaiset</p>	<p>KYLLÄ ☐ EI ☐</p>

Lyhyt A4 versio ladattavissa ilmaiseksi: www.vandernet.com/riskienarviointi

© 2018 Vandernet Oy – Pasi Blåfield

Ammattilaiset käytettävissänne: www.vandernet.com/koulutus

ankkuripisteet, tulee työntekijät varustaa sopivin ankkurointivarustein ja etenemismenetelmin.	
<p>29: Ovatko työntekijät tarpeeksi kokeneita ja koulutettuja tunnistamaan sopivia ankkuripisteitä ja arvioimaan niiden turvallisuuden?</p> <p>Perustelu: Epävarmaa tai liian heikkoa ankkuripistettä ei tule käyttää. Jos työnantaja sallii ankkuroitumisen rakenteeseen, jonka he uskovat olevan riittävän kestävä, vaikka asiasta ei ole testituloksia tai faktaa, niin se on työtehtäväkohtaisesti suoritettun riskienarvioinnin kautta mahdollista, mutta tällöin työnantaja kantaa onnettomuuden sattua asiasta vastuun. Käytännössä sellainen päätös ei pitäisi syntyä muusta kuin tietämättömyydestä, piittaamattomuudesta tai siitä että työolosuhteet tunnetaan erittäin hyvin ja käytössä on putoamisen estävä järjestelmä, jossa putoamisen mahdollisuus ja sitä kautta rakenteisiin kohdistuvat nykyvoimat on minimoitu. EU harmonisointia odottava uusittu EN795 standardi vaatii 3 min kestävästä 12kN (1200 kg) vedon lujuutta metallisille 1 hlö ankkuripisteille ja 18kN (1800 kg) lujuutta tekstiilille ankkuripisteille. EN795 Tyyppi A ankkuripiste vaatii testimenetelmänä myös 100 kg massan putoamisen kestämistä 2,5 metrin matkan. Jatkossa ankkuripisteen valmistajan on kyettävä pyydettäessä esittämään laskelma järjestelmään kohdistuvista nykyvoimista putoamistilanteessa järjestelmälle määritettyjen käyttäjämäärien mukaisesti. Ankkuripisteiden arviointiin ja peruskoulutukseen kuuluu (erityisesti pidempiä köysiä käytettäessä) myös perussolmujen osaaminen sekä niiden oikeellisuuden tunnistaminen. Kahdeksikkosolmu (kasisolmu) on yleisin korkeanpaikantyöskentelyssä käytetty solmu, joka myös yleissolmuista heikentää köyden vetolujuutta vähiten ja on olemukseltaan helppoin tunnistaa ja sitä kautta myös silmämääräisesti helppoin tarkistaa oikein solmituksi. Perustyöskentelyssä ei välttämättä tarvitse osata muita solmuja.</p>	KYLLÄ ☐ EIO ☐
<p>30: Ovatko työntekijät tarpeeksi koulutettuja, jotta he voisivat käyttää kehittyneempiä köysityötekniikoita, jotta saadaan selvä etenemis- ja poistumistie työpisteelle sekä ankkuripisteet sopivalle korkeudelle putoamiskertoimen minimoimiseksi?</p> <p>Perustelu: Ankkuripisteen tulisi aina sijaita vajaan kiinnityspisteen yläpuolella, mikäli mahdollista. Teknisempien etenemistekniikoiden hallinta mahdollistaa usein ankkuripisteiden ja elämänlankojen viemisen paikkoihin, jolla varmistetaan turvallisemmat kulkutiet.</p>	KYLLÄ ☐ EIO ☐
<p>31: Onko varusteiden puolesta valmius suojautua teräviä, kuumia ja purseellisia reunoja vastaan?</p> <p>Perustelu: Usein paras tapa on ohjata köydet ja ankkurihihat kulkemaan alueilta, missä ei em. uhkia ole. Aina se ei kuitenkaan ole mahdollista. Teräviltä reunoilta suojautumiseen voi käyttää köysisuojia. Kuumuudelta voi suojautua käyttämällä kuumudenkestävistä kuiduista valmistettua köyhtä (esim. Beal Raider tai Beal Hotline) ja/tai kuumuudelta suojaavia köysisuojia. Vaikka markkinoilla on terävän reunan yli testattuja (Sharp Edge Resistant) henkilösuojaimia, ja kahden terävän reunan yli testattuja (Double Sharp Edge Resistant) henkilösuojaimia (esim. Ikar ACB nostokoritarrain), jotka on suunniteltu suojaamaan putoamisessa neliskantaisen kaiteen yli, niin on hyvä tiedostaa, että em. testit suoritetaan sileiden terävien reunojen yli, ja purseellisten terävien reunojen (esim. betonireuna tai teräspalkki, jossa on hitsausroiskeita) yli tapahtuvaan putoamiseen ei ole olemassa testimenetelmää ja heiluriliike putoamishetkellä vielä pahentaa liitosköyden leikkaumisriskiä. Tästä syystä esim. ontelolaatta-asennuksissa on sallittua käyttää ainoastaan putoamisen estävää järjestelmää, jotta henkilösuojaimet eivät joudu purseellisten reunojen kanssa tekemisiin.</p>	KYLLÄ ☐ EIO ☐

PELASTUSSUUNNITELMA JA SIIHEN LIITTYVÄT RISKIT (rasti ruutuun):

<p>32: Onko työturvallisuussuunnitelmaan liitetty kirjallinen pelastussuunnitelma?</p> <p>Perustelu: Pelastussuunnitelman tulee olla osa putoamisvaarallisilla alueilla toimimisen perussuunnittelua. Putoamisvaarallisissa olosuhteissa työskentely on usein jossain rakennuksessa tai rakennelmassa tapahtuvaa toimintaa, ja yksittäisten työntekijöiden pelastaminen voi liittyä putoamiseen, jumiin jäämiseen, loukkaantumiseen, sairaskohtaukseen, tulipaloon, äkilliseen sääilmiöön jne. Työtehtäväkohtaisiin suunnitelmiin voi hakea apua tai ohjenuora rakennuksen omasta pelastussuunnitelmasta. Pelastuslaki 15§ Pelastussuunnitelma sanoo: "Rakennukseen tai muuhun kohteeseen, joka on poistumisturvallisuuden tai pelastustoiminnan kannalta tavanomaista vaativampi tai jossa henkilö- tai paloturvallisuudelle, ympäristölle tai kulttuuriomaisuudelle aiheutuvan vaaran taikka mahdollisen onnettomuuden aiheuttamien vahinkojen voidaan arvioida olevan vakavat, on laadittava pelastussuunnitelma 14 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä. Pelastussuunnitelman laatimisesta vastaa rakennuksen tai kohteen haltija. Jos rakennuksessa toimii useita toiminnanharjoittajia, rakennuksen haltijan tulee laatia pelastussuunnitelma yhteistyössä toiminnanharjoittajien kanssa."</p>	KYLLÄ ☐ EIO ☐
--	---

Lyhyt A4 versio ladattavissa ilmaiseksi: www.vandernet.com/riskienarviointi

© 2018 Vandernet Oy – Pasi Bläfield

Ammattilaiset käytettävissä: www.vandernet.com/koulutus

<p>33: Onko työntekijöillä tarpeeksi koulutusta ja pätevyyttä tuottaa sopiva kirjallinen pelastussuunnitelma ja päivittää sitä tarvittaessa?</p> <p>Perustelu: Pelastettavaksi joutuminen ja pelastaminen voi olla merkittävä työskentelyyn liittyvä työtehtäväkohtainen riski. Työntekijä yleensä tuntee oman toimintaympäristönsä parhaiten ja on siksi oikea henkilö tuottamaan kirjallisen pelastussuunnitelman ja havaitsemaan sen päivytystarpeet, mikäli pätevyys siihen riittää. Muistutettakoon että työnjohtaja vastaa siitä että riskienarviointi on toteutettu ja dokumentoitu. Jos työnantajalla ei ole Työturvallisuuslain 10§ 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan tarvittavaa riittävää asiantuntemusta riskienarvioinnin toteuttamiseen, hänen on käytettävä ulkopuolisia asiantuntijoita. Työnantajan on varmistuttava, että asiantuntijalla on riittävä pätevyys ja muut edellytykset tehtävän asianmukaiseen suorittamiseen. Tämä pätee myös pelastussuunnitelman tuottamiseen ja päivittämiseen.</p>	KYLLÄ ☐ EI ☐
<p>34: Onko kolmannen osapuolen pelastuspartio saatavilla tarvittaessa?</p> <p>Perustelu: Työnantajalla on lakisääteisesti velvollisuus huolehtia työntekijöiden turvallisuudesta. Köysien varassa tapahtuvassa työskentelyssä työnantajalla ei ole oikeutta nojautua kolmannen osapuoleen (esimerkiksi paikalliseen pelastuslaitokseen) ensisijaisena pelastussuunnitelmana, vaan välitön pelastusvalmius tulee olla työnantajan toimesta järjestetty ja säännönmukaisesti harjoiteltu. Kuitenkin, mikäli pelastustilanteessa ilmenee ennalta-arvaamattomia tilanteita, on yhteystiedot kolmannen osapuolen pelastuspartioon aiheellista olla helposti saatavilla, ja pelastamisen jälkeen tarvitaan kuitenkin todennäköisesti ensiapua tai terveystarkastus.</p>	KYLLÄ ☐ EI ☐
<p>35: Onko työntekijöillä oikeat varusteet ja säännöllistä harjoittelutusta pelastussuunnitelman toteuttamiseksi tositilanteessa?</p> <p>Perustelu: Työturvallisuuslaki 45§ Hälytys-, turvallisuus- ja pelastusvälineet ja -ohjeet sanoo: <i>"Työpaikka on työolosuhteiden niin edellyttäessä varustettava tarpeellisilla hälytys-, paloturvallisuus-, hengenpelastus- ja pelastautumislaitteilla ja -välineillä. Työntekijöille on annettava tarpeelliset ohjeet laitteiden ja välineiden käytöstä samoin kuin tulipalon, hukkumis- tai muun vaaran varalta. Tarvittaessa ohjeet on pidettävä työntekijöiden nähtävänä työpaikalla. Harjoituksia on järjestettävä tarvittaessa."</i></p> <p>Pelastustilanne on stressaava tilanne, jossa tehokkaan toimimisen edellytys on säännöllinen harjoittelu ja tilanteeseen soveltuvat toimivat varusteet. Harjoitteluun tulisi olosuhteiden monipuolisuudesta riippuen kuulua perusharjoittelua ja soveltavia harjoituksia, koska pelastustilanne harvoin tulee eteen ennakoitun laisena tai toistuu samanlaisena. Sopivana maksimi harjoitusvälinä köysityöskentelyssä pidetään yleensä yhtä vuotta. On selvää että jos harjoittelua tehdään kerran viidessä vuodessa, ei toiminta todennäköisesti ole tehokasta tai edes onnistu todellisen tilanteen tullessa eteen. Köyden varassa roikkuva uhri saatetaan joutua pelastamaan ylös tai alas tai sivulle. Kaikki kolme suuntaa vaativat oman tekniikan ja mahdollisesti eri määrän pelastajia. Työnantajan on aiheellista säännöllisin kokein tai muin varustusmenetelmin tarkistaa että työntekijät osaavat toteuttaa olemassa olevan pelastussuunnitelman. Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta tarkentaa Työturvallisuuslakia: 78§ Erytymääräykset köysien varassa työskentelyssä ja liikkumisessa kohta 6 sanoo: <i>"Työntekijälle on annettava työskentelyn edellyttämä asianmukainen erityinen opastus ja ohjeet, joihin sisältyvät erityisesti tiedot pelastusmenetelmistä; lisäksi on varmistettava, että työ osataan ohjeiden ja kirjallisten suunnitelmien mukaisesti."</i></p>	KYLLÄ ☐ EI ☐
<p>36: Onko työmaalla nimetyt ensiapu- ja pelastushenkilöt?</p> <p>Perustelu: Työturvallisuuslaki 47§ Ensiapu- ja pelastushenkilöiden nimeäminen sanoo: <i>"Työnantajan on, jos työntekijöiden lukumäärä, työn luonne ja työolosuhteet sitä edellyttävät, nimettävä ensiapu-, palontorjunta- ja pelastustoimenpiteiden täytäntöönpanemiseksi yksi tai useampi työntekijä, jolle työnantaja ole pelastuslaissa (379/2011) tarkoitettussa suunnitelmassa osoittanut suojeluhenkilöstöä vastaaviin tehtäviin. Näiden työntekijöiden lukumäärän ja koulutuksen sekä heidän käytettävissään olevien varusteiden on oltava asianmukaiset ottaen huomioon työn luonne ja siihen liittyvät erityiset vaarat sekä työpaikan koko."</i></p>	KYLLÄ ☐ EI ☐
<p>37: Onko työntekijällä aina työpari mukana kussakin työtehtävässä?</p> <p>Perustelu: Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 74§ Ensiapu ja pelastusvälineet sanoo: <i>"Erytisiä tapaturmavaaroja sisältävässä työssä on työntekijällä oltava tarvittavan ensiavun nopean saamisen varmistamiseksi näkö- tai kuuloyhteys toiseen henkilöön joko jatkuvasti tai säännöllisesti toistuvien lyhyin väliajoin."</i> Sen lisäksi että se ei olisi järkevää, niin käytännössä asetus jo itsessään eliminoi mahdollisuuden yksityöskentelyyn putoamisvaarallisissa olosuhteissa.</p>	KYLLÄ ☐ EI ☐
<p>38: Kykeneekö oman henkilökunta pelastamaan valjaiden varaan pudonneen työntekijän pois roikkumasta alle 5 minuutissa?</p> <p>Perustelu: Mikäli on päädytty putoamisen estävän järjestelmän sijaan putoamisen pysäyttävään järjestelmään ja nykyksenvaimentimen varaan on pudottu, on käytännössä</p>	KYLLÄ ☐ EI ☐

kolme eri pelastusmenetelmää käytettävissä: #1 Työntekijä on tajuissaan sekä kolhiintunut riittävän vähän pudotessaan että on kykenevä itse pelastautumaan ylös tai alas (edellyttäen että työhön valittujen henkilösuojainten ominaisuudet mahdollistavat sen). #2 Työntekijä on tajuissaan ja pystyy mahdollisesti osallistumaan työparin suorittamaan pelastamiseen. #3 Työntekijä on menettänyt tajuntansa tai on tilanteessa josta ei pysty auttamaan, ja pelastaminen täytyy suorittaa kokonaan työparin tai kolmannen osapuolen toimesta. Oli käytössä mikä tahansa edellä mainituista pelastusmenetelmistä, on työtehtäviin valitulla valjasmallilla suuri merkitys uhrin turvallisuudelle (suspension trauman riski). Jos on riski jäädä roikkumaan valjaiden varaan useammaksi minuutiksi niin on suositeltavaa valita pehmustetuilla jalkalenoilla ja pehmustetulla lantiovyöllä varustettu valjasmalli (esim. Beal Hero Pro tai Petzl Astro Bod Fast). Verenkierron häiriintymisriskin takia pehmustamattomia valjaita ei tulisi käyttää lainkaan, mikäli työskennellään olosuhteissa missä pelastamista roikkumistilanteesta ei pystytä aloittamaan välittömästi. Esimerkiksi nostokoriyöskentely ja nostokorin laskeminen alas heti uhrin pudottua kaiteen yli roikkumaan voi olla esimerkki työtehtävästä, missä pehmustetun valjaan käytöllä ei saavuteta merkittäviä etuja. Tässäkin tapauksessa pelastaminen on voitava aloittaa heti. Esimerkiksi kattotöissä olosuhteissa, missä ylös- ja alaspäin pelastamisen vasteaika voi olosuhteiden takia venähtää on perusteltua käyttää pehmustettua valjasta.

39: Ovatko uhrin käyttämät ankkuripisteet riittävän tukevat ja rakenteensa puolesta sellaiset, että niitä samoja voidaan käyttää myös pelastamiseen?

KYLLÄ EI

Perustelu: Uhrin terveyden kannalta nopea ja turvallinen pelastaminen on ensiarvoisen tärkeää. Mikäli pelastamista varten joudutaan luomaan uudet ankkuripisteet, voi pelastaminen pitkittyä ja turvallisuusriskit kasvavat. Ankkuripisteiden tulee olla osa pelastussuunnitelmaa. Jos pelastettava työntekijä on esimerkiksi pudonneena vaakavaijerijärjestelmän varaan, on vaijerijärjestelmien käyttöohjeissa yleensä kielletty pelastajan kiinnittyminen samaan järjestelmään. Sama pätee nykkyksenvaimentimella varustettuihin kattopollareihin. Jos pelastettava työntekijä on pudonnut sellaisen kiskojärjestelmän varaan, joka on suunniteltu rakenteensa ja jänneväliden puolesta useammalle käyttäjälle ja pelastamiseen (esim. Sala UniRail), voi pelastaja kiinnittyä samaan kiskoon, siirtyä sen avulla uhrin luokse ja suorittaa pelastamisen nopeasti. Mikäli samoja ankkuripisteitä ei voida käyttää, tulisi pelastajalla olla monipuoliset ankkurointimenetelmät käytössään, joiden asentamiseen ei kulu paljoa aikaa (esim. Petzl Grillon säädettävät ankkuripisteet).

KÖYSIEN VARASSA TEHTÄVÄ TYÖSKENTELY (täytä tämä osio ainoastaan, mikäli työtehtävissä työskennellään köysien varassa roikkuen tai esim. erittäin jyrkillä pinoilla. Rasti ruutuun):

40: Onko köysien varassa tehtävään työhön olemassa kirjallinen suunnitelma, joka on jaettu oikeille tahoille?

KYLLÄ EI

Perustelu: Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 78§ Erytymääräykset köysien varassa työskentelyssä ja liikkumisessa sanoo: "Köysien varassa liikkumiseen ja työskentelyyn on laadittava suunnitelma kirjallisesti. Vaarojen arviointi on tehtävä kirjallisesti ja se on esitettävä päätoteuttajalle ja rakennuttajalle."

41: Onko köysien varassa tehtävään työhön varattu jokaiselle työntekijälle kaksi erillistä köyttä vaadittavine laitteineen?

KYLLÄ EI

Perustelu: Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 78§ Erytymääräykset köysien varassa työskentelyssä ja liikkumisessa sanoo: "Köysien varassa liikkumiseen ja työskentelyyn on laadittava suunnitelma kirjallisesti ottaen huomioon seuraavat vaatimukset, joita on noudatettava myös työn suorittamisessa:

1) järjestelmässä on oltava vähintään kaksi erikseen kiinnitettyä köyttä, joista toista käytetään nousemiseen, laskemiseen ja tukena (työköysi) ja toista varmistukseen (varmistusköysi);

3) työköydessä on oltava turvamekanismit nousemista ja laskeutumista varten sekä itsestään lukittuva mekanismi, jolla estetään työntekijän putoaminen myös siinä tapauksessa, että hän menettää liikkeidensä hallinnan; varmistusköyden on oltava varustettu liikkuvalla putoamisenestolaitteella, joka liikkuu työntekijän mukana".

Tähän vaatimukseen soveltuva itsestään lukittuva mekanismi on esim. Petzl ASAP köysitarra.

42: Onko työtehtäviin valituissa valjaissa riittävät kiinnitysmahdollisuudet työssä käytettäville työkaluille?

KYLLÄ EI

Perustelu: Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta (12.6.2008/403), 4 luku: Korkealla tehtävän työn turvallisuusvaatimukset, 31§ Köysien varassa liikkuminen ja työskentely, kohta 4 sanoo: "Työntekijän käyttämät työvälineet ja muut tarvikkeet on kiinnitettävä työntekijän turvavaljaisiin tai istuimeen taikka ne on kiinnitettävä jollakin muulla sopivalla tavalla".

43: Kun töitä tehdään köysien varassa, onko työnjohto valvomassa työskentelyä jatkuvasti, tai onko valvonta toteutettu muuten?KYLLÄ EI

Perustelu: Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 78§ Erytymääräykset köysien varassa työskentelyssä ja liikkumisessa, kohta 5 sanoo: "Työsuunnitelmien mukaista toteuttamista on seurattava; työtä on valvottava asianmukaisesti, jotta työntekijä voidaan hätätilanteessa välittömästi pelastaa."

Jos vastaus kaikkiin edellä mainittuihin kysymyksiin on "KYLLÄ", edetkää tehtävän suorittamisessa asianmukaisen työsuunnitelman mukaisesti.

Mikäli vastaus yhteenkään edellä mainittuun kysymykseen on "EI", perehtykää kysymyksen alla oleviin perusteluihin, ilmoittakaa asiasta lähimmälle esimiehelle, ja ratkaiskaa asia kuntoon, jotta työtehtävässä voidaan edetä turvallisesti.

Jos ette pysty ratkaisemaan ongelmia, pyytäkää ohjeita asiantuntijoilta (esim. <http://www.vandernet.com/koulutus>) tai pyytäkää pätevä ammattilainen valvomaan työtehtävää tai ohjatkaa työtehtävä pätevien ammattilaisten hoidettavaksi.

Jos asiaa ei voida saattaa kuntoon tai ohjata pätevien tahojen hoidettavaksi, niin yritys voi toimia seuraavasti: Toteutetun kirjallisen työn vaarojen selvittämisen ja arvioinnin kautta hyväksytään työnteon jatkaminen, mikäli arviointi osoittaa että työ voidaan toteuttaa turvallisesti. Työnantaja kantaa asiasta vastuun. Työntekijällä on oikeus ja velvollisuus kieltäytyä työtehtävästä, mikäli työturvallisuus ei ole asianmukaisella tasolla.

Viimeinen kysymys 44: Kestääkö juuri tehty riskienarviointi lähemmän tarkastelun mahdollisen työtapaturman viranomaistutkinnassa?KYLLÄ EI

Perustelu: Jos vastaus on kyllä, niin onneksi olkoon. Työturvallisuutenne on tältä osin vaadittavalla minimitasolla. Jos vastaus on kielteinen, niin keskeytä työskentely, korjaa työturvallisuuspuutteet ja suorita uusi riskienarviointi.

Täydennä tämä riskienarviointi työn aikaisten havaintojen perusteella ja saata muutokset kaikkien osapuolien tietoon.

Ota kirjallinen kuittaus kaikilta työhön osallistuvilta, jotta em. dokumentit on luettu ja ymmärretty.

Arvioinnin suorittaneen allekirjoitus	
Päivämäärä ja paikka	

Työtä suorittavien kuittaus, että tämä riskienarviointi on luettu ja ymmärretty:

Nimi :	Allekirjoitus :	Pvm :

Kun tehtävä on suoritettu turvallisesti, kirjaa alla olevaan laatikkoon mikäli tehtävän aikana ilmeni ongelmia ja miten niistä suoriuduttiin. Kirjaa myös mahdolliset ehdotukset siitä miten tehtävän voi suorittaa jatkossa tehokkaammin / turvallisemmin.

Tehtävän suorituksen palaute:	Työpiste:	Pvm & nimikirjaimet :

Palautetta tämän riskienarviointikaavakkeen kehittämiseksi pyydämme lähettämään pasi.blafield@vandernet.com KIITOS!